

Канд. фіз.-мат. наук Катан В. О., Петрова А. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ
В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА**

В умовах фінансово-економічної та політичної нестабільності, що притаманні для економіки України в останні роки, особливого значення набуває проблема забезпечення фінансово-економічної безпеки для будь-якого суб'єкта господарювання. Підприємство, працюючи в динамічному зовнішньому середовищі, опиняється перед великою кількістю економічних, фінансових, податкових та інших видів ризиків, що породжують загрози для його стабільного функціонування та розвитку. Вони можуть перешкоджати його функціонуванню, розвитку, руйнувати структуру ззовні або зсередини. Для підприємницької діяльності вони не лише неминучі, але змушують підприємство удосконалювати систему захисту власних інтересів. Саме тому, об'єктивне дослідження фінансово-економічної безпеки підприємства є неможливим без ґрунтовного аналізу стану та головних тенденцій розвитку галузі економіки, до якої воно належить та основних загроз її функціонування. Дослідженню даного питання було приділено достатньо уваги з боку різних дослідників і вчених, що призвело до виникнення гострих суперечностей між ними. В Україні проблемі впливу ризиків і загроз на стан фінансової безпеки підприємств (ФБП) займаються Я.В. Белінська, І.А. Бланк, К.С. Горячева, Л.І. Донець, А.А. Драга, М.М. Єрмошенко, А.О. Єпіфанов, В.В. Шликов та інші. Водночас в останні роки у наукових дослідженнях недостатньо висвітлюється прояв глибинної природи загроз фінансово-економічній безпеці підприємства та механізмів їхньої нейтралізації. Мета статті полягає у дослідженні специфіки загроз та ризиків підприємствам, побудові моделі формування системи фінансово-економічної безпеки з урахуванням усіх можливих загроз, що поширюються в мікро- та макросередовищах. Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграція економіки України у світовий економічний простір, фінансова нестабільність потребують для ефективного управління підприємством розроблення дієвих механізмів забезпечення достатнього рівня фінансово-економічної безпеки. Незбалансованість макроекономічних показників, дефіцит фінансових ресурсів, постійний пошук джерел фінансування негативно відбиваються на суб'єктах господарювання. Натомість сприяння та підтримка належного рівня фінансово-економічної безпеки дає змогу підприємству зберегти свою частку ринку, досягти зростання вартості підприємства, отримати перевагу над конкурентами, підвищити конкурентоспроможність своєї продукції.

Фінансово-економічна безпека підприємства постійно змінюється під впливом чинників і загроз внутрішнього та зовнішнього середовищ. Сукупність загроз та небезпек, які впливають на діяльність підприємства, потребують встановлення величини ризику та втрат, що може зазнати суб'єкт господарювання, визначення ймовірності виникнення, оцінки стану робіт по попередженню небезпек та загроз та можливості усунення їх дії, розробки заходів по усуненню, уникнення втрат, що можуть виникнути. Відсутність однозначного тлумачення поняття ризику пояснюється багатоаспектністю цього явища, ігноруванням його у чинному законодавстві, а у деяких випадках – обмеженим застосуванням у реальній економічній практиці та управлінській діяльності підприємства. Ризик – це дуже складне явище, невід'ємний атрибут ринкової економіки, який необхідно враховувати у будь-якій сфері діяльності. В основі ризику лежить невизначеність і брак інформації про значеннях факторів і параметрів поточної та майбутньої обстановки. У самому широкому сенсі, ризик – це схильність до настання якоїсь несприятливої події, лиха. Власне поняття «ризик» – визначає можливість настання несприятливої події та, здебільшого, трактується як ймовірність чи загроза втрати суб'єктами господарювання частини своїх ресурсів, недоотримання доходів чи виникнення додаткових витрат в результаті здійснення певної виробничої чи фінансової діяльності. При класифікації та систематизації ризиків, всі вчені погоджуються між собою у тому, ризики поділяються на внутрішні та зовнішні, але типологізація ризиків суттєво різниться між собою.

Список використаних джерел:

1. Белінська Я.В. Теоретичні засади аналізу валютних ризиків / Актуальні проблеми економіки. – 2002.– №10. – С. 34–402. Бланк И.А. Концептуальные основы финансового менеджмента. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. – 448 с.
2. Бланк И.А. Концептуальные основы финансового менеджмента. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. – 448 с.
3. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 784 с.
4. Єрмошенко М.М., Горячева К.С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство: Наук. монографія. – К.: Національна академія управління, 2010. – 232 с.
5. Донець Л.І., Ващенко Н.В. Економічна безпека підприємництва: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. – К.: 2008. – 239 с.
5. Драга А.А. Обеспечение безопасности предпринимательской деятельности. – М., 2008. – 304 с.
6. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: Монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.О. Спіфанова. – Суми.: УАБС НБУ, 2009. – 295 с.
7. Шлыков В.В. Комплексное обеспечение экономической безопасности предприятия. – СПб, 2007. – 138 с.
8. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків : [навч. посіб.] / за заг. ред. Л.І. Донець. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.
9. Дмитров С. О. Управління фінансовою безпекою комерційного банку / О. С. Дмитров // Фінансовий простір. – № 2 (6). – 2012. – С. 11-15